

Posudek na bakalářskou práci Johany Čechové s názvem Kritické představení a zhodnocení jednotné teorie konfliktu a kooperace Františka Znebejánka.

Jedná se o první podrobnější publikační pokus podrobně analyzovat novou sociologickou teorii konfliktu a kooperace z pera Františka Znebejánka. Jde jak o příspěvek k sociologickému uvažování o teorii konfliktu, tak do určité míry také o příspěvek k dějinám české sociologie.

Práce si klade jasné cíle, na které pak postupně a v logických krocích odpovídá. Členění BP je logické a přehledné. Začíná stručným představením tématu, představením sociologa Františka Znebejánka a stručným uvedením do sociologie konfliktu s důrazem na ty teorie, které v české sociologii rezonovaly, případně na ty, které používá sám Znebejánek. Následuje představení originální jednotné teorie konfliktu a kooperace, se kterou přichází Znebejánek. Tato kapitola BP je stěžejní a navíc vyústí v informovanou kritiku Znebejánka a jeho teorie. Práce je pak zakončena komparací teorie Znebejánka a relativně podobné/blízké teorie Luise Kriesberga, vedená snahou s pomocí kontrastu s jiným konceptem ostřeji nahlédnou charakteristické, silné a slabé stránky Znebejánkovy teorie.

Výklad je přehledný a srozumitelný, po formulační a stylistické stránce jde o poměrně vyzrálý akademický text, který by po menších úpravách snesl být publikován jako přehledová stať v odborném časopise či jako kapitola odborné knihy.

Mimo jiné bych rád vyzdvihl stručné a zároveň věcně správné shrnutí vybraných existujících teorií konfliktu s důrazem na pojednání základních východisek jednotlivých autorů a shrnutí jejich obecného náhledu na fenomén konfliktu. Jinými slovy, studentka prokázala schopnost identifikovat to podstatné a odlišit to od méně podstatného. Zároveň schopnost přesně myslet a formulovat.

Dále prokázala schopnost orientovat se v relevantní literatuře. Jakkoliv je od počátku práce zacílená především na práce týkající se sociologie konfliktu v české sociologii, pracovala též se zahraničními zdroji a zahraniční literaturou.

BP se nebojí vyslovit informovanou kritiku a vlastní názor, zakládající se ovšem na četbě a poučeném vhledu do problematiky. Znebejánkovu teorii přitom primárně podrobuje kritice na základě kritérií, které si sám pro svou teorii stanovil.

Z pozice vedoucího musím též konstatovat, že studentka rozsáhle konzultovala jak se školitelem, tak také s konzultantem, doktorandem oboru historické sociologie Jaroslavem Horáčkem. Pracovala systematicky, na sepsání BP měla dost času, její draft včas odevzdala školiteli, takže bylo i dost času na finalizaci výsledného textu. Jinými slovy, spolupráce se studentkou byla vzorová a příkladná, výsledek tomu též odpovídá.

Drobné formální výtky:

Nejednotné odkazování na zdroje a literaturu, jak formou APA tak také poznámkami pod čarou, v úvodních částech BP.

Drobná výtka k literatuře:

Chtěl jsem, aby byla lépe, z více zdrojů (nejen Kubátová) a podrobněji, pojednána samotná biografie Františka Znebejánka. Více stopovat, kde se v jeho myšlení vzal zájem o problematiku sociologické teorie obecně a konfliktu a kooperace zvláště.

Podobně mi k důkladněji pojaté reflexi percepce díla Františka Znebejánka chybí snaha vystopovat recenze na jeho knihy týkající se konfliktu (a kooperace).

Drobné překlepy:

„Symbolický internacionalismus“ – interakcionismus (str. 19)

Otázky k obhajobě:

Znebejánek i předkládaná BP postrádají aplikační rovinu, což je legitimní, jedná-li se o čisté sociologické teoretizování. Uvažovala přesto studentka během studia Znebejánka a jeho teorie, jakkoliv třeba provizorně a třeba i „povrchně“, o nějakém konfliktu, který by bylo možno analyzovat s pomocí jednotné teorie konfliktu a kooperace? Mám především na mysli takový vztah mezi dvěma skupinami, kde lze vystopovat větší množství (obousměrných) přechodů mezi různými typy kooperace a konfliktu.

Jedna z kritik mířená na koncepci se týká přechodů mezi jednotlivými typy meziskupinového jednání. Chápe autorka jako nejpravděpodobnější a logicky srozumitelnější obousměrné přechody na škále – nesmiřitelný konflikt – smiřitelný konflikt – vnucená kooperace – dobrovolná kooperace? Nebo tomu rozumí ještě trochu jinak?

Znebejánkova teorie se snaží ukázat, že zdánlivé protiklady (konflikt a kooperace) nemusejí být tak ostré a nesmiřitelné, přechody mezi nimi mohou být různorodé a v reálném světě k nim podle něj dochází. Umožňuje ale Znebejánkova teorie uvažovat též o situacích, kdy jsou spolu dva aktéři zároveň v často i ostrém a násilném konfliktu a zároveň spolu (v jiných oblastech) intenzivně kooperují do té míry, že jsou na sobě až závislí?

Jak jsem naznačil výše, práci pokládám ve věcné i formální rovině za natolik zdařilou a kvalitní, že by po drobných úpravách obstála i jako závěrečná práce magisterská, případně by stálo za to uvažovat o nějaké formě jejího publikování. Proto navrhuji známku **výborně**.

Na Kokořínsku, 4. srpna 2023

Mgr. Karel Černý, Ph.D.